

Boekbespreking

Mérove Gijsberts en Jaco Dagevos
(red.)

*Interventies voor integratie – Het
tegengaan van etnische concentratie
en het bevorderen van interetnisch
contact*

Den Haag: Sociaal en Cultureel Planbureau,
2007, 262 pp.

ISBN 978 90 377 0312 2

Het kabinet ziet de segregatie van allochtonen als een sta-in-de-weg in het integratieproces. Tegen deze achtergrond heeft het Sociaal en Cultureel Planbureau onderzoek gedaan naar twee typen interventies, te weten ingrepen om etnische concentratie tegen te gaan én ingrepen om interetnische contacten tussen bevolkingsgroepen te bevorderen.

Verreweg het belangrijkste instrument in Nederland om de mix van bevolkingsgroepen te bevorderen is stedelijke herstructurering. Door sloop, nieuwbouw, renovatie en verkoop van sociale huurwoningen wordt geprobeerd om de middenklasse meer aan de wijk te binden. In de praktijk blijkt herstructurering vaak niet voor een duidelijke trendbreuk te zorgen in de bevolkingsontwikkeling. Hooguit blijkt dat het aandeel allochtonen in herstructureringswijken wat minder snel stijgt dan in de rest van de stad.

De meest pregnante conclusie die uit het overzicht van Gijsberts en Dagevos naar voren komt, is dat er zo weinig bekend is over de effectiviteit van interventies. Er is heel weinig

evaluatieonderzoek gedaan en voor zover het wel is uitgevoerd, zitten er veel methodologische haken en ogen aan. In de buitenlandse literatuur zijn wel sporadisch voorbeelden van evaluatieonderzoek gevonden. Zo komt uit Amerikaans onderzoek naar voren dat het systeem van woonvouchers de spreiding van lage-inkomensgroepen bevordert. In tegenstelling tot het systeem van huursubsidie is de hoogte van de woonsubsidie alleen gekoppeld aan het inkomen en niet aan de hoogte van de huur. Woonvouchers worden vaak ingezet in combinatie met herstructurering. De gedwongen verhuizingen die herstructurering met zich meebrengt, worden vanuit de Nederlandse beleidsoptiek als een negatief bijverschijnsel gezien, maar in Amerika zien beleidsmakers juist de voordelen. Dankzij de woonvouchers zouden de gedwongen verhuisden de kans krijgen om te verhuizen naar betere wijken en daarmee hun kansen op sociale mobiliteit vergroten. In Nederland is er vanuit deze invalshoek nog heel weinig onderzoek gedaan naar de mensen die als gevolg van herstructurering moeten verhuizen.

De conclusie dat er weinig evaluatieonderzoek is gedaan, geldt voor de interventies die interetnische contacten dienen te bevorderen nog sterker dan voor de interventies die gericht zijn op het tegengaan van etnische concentratie. In Nederland worden enorm veel initiatieven ontplooid die tot doel hebben om de sociale contacten tussen allochtonen en autochtonen te bevorderen. Helaas zijn doelstellingen en doelgroepen meestal niet duide-

lijk omschreven en ontbreekt het vrijwel volledig aan evaluatieonderzoek.

De eindconclusie van het rapport is dat er veel meer evaluatieonderzoek nodig is en dat het daarom nog te vroeg is om te concluderen of doorgegaan moet worden met beleid om etnische concentratie tegen te gaan en interetnische contacten te bevorderen. Die conclusie is op zichzelf terecht, maar er vallen nog meer kritische vragen te stellen rondom de relatie tussen integratie en interetnische contacten. In de eerste plaats wordt er in het beleid (en ook in dit rapport) te makkelijk vanuit gegaan dat het gebrek aan interetnisch contact het gevolg is van segregatie, maar voor een deel kan die relatie ook andersom liggen. Allochtonen die weinig gericht zijn op de Nederlandse samenleving en niet zo geïnteresseerd zijn in contacten met autochtonen, zullen eerder geneigd zijn voor concentratiewijken te kiezen dan anderen. In de tweede plaats is de focus op de rol van sociale contacten veel te smal. Het bevorderen van etnische meniging kan namelijk ook andere mechanismen op gang brengen die van invloed zijn op de

integratie van allochtonen. Daarbij kan gedacht worden aan (al dan niet positieve) gevolgen voor de wijkreputatie, de sociale controle en de aanwezigheid van rolmodellen. In de derde plaats wordt er te nauw gekeken naar de vraag of men contact heeft met autochtonen dan wel allochtonen. Voor de sociale mobiliteit van bewoners is het vooral van belang of men via zijn sociale contacten over veel of weinig hulpbronnen kan beschikken. Contacten met werkende allochtonen zouden bijvoorbeeld wel eens meer op kunnen leveren voor de integratie van allochtonen dan contacten met werkloze autochtonen. Gijsberts en Dagevos werpen terecht de vraag op of het een probleem is dat juist de allochtone middenklasse geïnteresseerd is in de koopwoningen in herstructureringswijken, maar ze beantwoorden die vraag niet.

Gideon Bolt

Urban and Regional research centre Utrecht (URU)

Universiteit Utrecht